

تکنیک های خاص تحقیق

انتخاب موضوع

علی جان حسنی

ترجمه و تالیف:

نفیسه خلیلی

مدرس‌ان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهشهر

۱۳۹۱

نشر اسلوب علمی

تکنیک های خاص تحقیق

انتخاب موضوع

سرشناسه: علی جان حسینی (۱۳۵۹) ۱۹۸۰ Alijna Hasani

عنوان و نام پدیدآور: تکنیک های خاص تحقیق، انتخاب موضوع/ اثر علی جان حسینی، ترجمه و تألیف/ نفیسه خلیلی.

مشخصات نشر: بهشهر: اسلوب علمی، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱۹۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۱۱-۴۰۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

یادداشت: عنوان اصلی: Structuring The Research Issue: Research

موضوع: صورت بندی، روش تحقیق، انتخاب موضوع تحقیق.

شناسه افزودن: خلیلی، نفیسه، ۱۳۵۸ -، مترجم.

رده بندی کنگره: ۱۸۰/۵۵Q ر ۹ح ۱۳۹۱

رده بندی دیویی: ۰۰۱/۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۱۱۳۸۷

مشخصات کتاب:

❖ عنوان کتاب: تکنیک های خاص تحقیق، انتخاب موضوع

❖ ترجمه و تألیف: نفیسه خلیلی

❖ چاپ و ناشر: مرکز نشر اسلوب علمی

❖ طراح جلد و صفحه آرای: مهدی مختارپور

❖ نوبت انتشار: نخست - پاییز ۱۳۹۱

❖ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۱۱-۴۰۸

❖ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

❖ قطع: رقی - ۱۹۰ صفحه

❖ قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

نشر اسلوب علمی بهشهر کوی گلها، مجتمع دانش

همراه: ۰۹۱۱۱۵۶۱۴۵۸

فهرست مطالب

۱۱	راهنمای مطالعه
۱۵	پیشگفتار مترجم

گفتار اول: درآمدی بر روش های علمی

۲۱	فصل اول: درآمدی بر روش های علمی
۲۱	علم
۲۴	تجربه
۲۶	استدلال قیاسی
۲۸	استدلال استقرایی
۳۰	متفکرین و محققین
۳۱	روش علمی

گفتار دوم: نظریه و جستار

۳۵	فصل دوم: نظریه و جستار
۳۵	تکوین نظریات
۳۹	پارادایم
۴۱	اثبات گرایی
۴۲	دارونیسیم اجتماعی
۴۳	الگوی تضاد

۴۳	روش شناسی مردمنگاران
۴۵	کنش متقابل نمادین
۴۷	کارکرد گزایی ساختی
۴۹	الگوی مبادله
۵۰	الگوی فمینیستی

گفتار سوم: چگونگی طراحی مسئله تحقیق

۵۳	فصل سوم: چگونگی طراحی مسئله تحقیق
۵۳	طرح تحقیق
۵۷	آغاز سردر گمی
۷۱	اهمیت و ضرورت موضوع
۷۳	سابقه تاریخی موضوع
۷۸	ساختن موضوع و مسئله
۸۱	خرد و کلان
۸۳	مسئله در روش کمی و کیفی
۸۵	تحدید موضوع
۸۸	شکافتن موضوع
۹۰	هنر تحقیق
۹۳	منابع انتخاب موضوع

گفتار چهارم: شروع و آغاز تحقیق

۹۹	فصل چهارم: شروع و آغاز تحقیق
----	------------------------------

شروع خوب کار تحقیق.....	۹۹
مساله یابی.....	۱۰۲
ایده ها و فرضیه سازی.....	۱۰۵
مسئله تحقیق.....	۱۰۷

گفتار پنجم: طراحی پروپزال

فصل پنجم: طراحی پروپزال.....	۱۱۳
انتخاب موضوع.....	۱۱۳
مروری بر بررسی های گذشته.....	۱۱۷
تدوین مساله تحقیق.....	۱۱۸
اهداف تحقیق.....	۱۲۰
فرضیات تحقیق.....	۱۲۳
سوالات تحقیق.....	۱۲۶

گفتار ششم: مروری بر اصول

فصل ششم: مروری بر فصول.....	۱۳۱
-----------------------------	-----

گفتار هفتم: بحث و نتایج

فصل هفتم: بحث و نتیجه گیری.....	۱۴۳
---------------------------------	-----

گفتار هشتم: پیشنهاد مترجم

- فصل هشتم: پیشنهاد مترجم ۱۵۵
- روش رایج و عمومی تدوین پایان نامه ۱۵۵
- دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتری ۱۵۵

منابع و مأخذ

- منابع فارسی ۱۷۷
- منابع غیرفارسی ۱۸۱

راهنمای مطالعه

در این اثر سعی شده مسائل مبتلا به محققین و دانشجویان برای انجام پروژه، پایان نامه و کار تحقیقی مطرح و شروع یک پرسش آغازین خوب را برای طرح ریزی و یا اکتشاف یک موضوع نو و بدیع از نظر بگذرانند. از جمله مواردی که در این اثر بدان توجه شده تکرار آثار جدی گذشتگان علوم است بطوریکه یکی از اسلوب های دست یافتن به سرانجام پرسش تحقیق است چراکه وجود اکتشافات مستقل مکرر در برخی موارد بعنوان شاهی از توجه اجتماعی علم در مقابل توجیه ذهنی تلقی شده است. توجه کنید شما بعنوان دانشجو و محقق در شروع کار فکر میکنید که که بیشتر موضوعات تحقیق قبلاً انجام شده است و دیگر برای شما فرصت انجام آن وجود ندارد یا اینکه موضوعات مورد علاقه شما توسط همکلاسی شما در حال اجراست، اینها همه دیالوگ هایی است که در طول دهه گذشته با آن برخوردیم اما توجه کنید تمام موسیقی های جهان فقط از هفت نت

اصلی شکل یافته اند و اغلب با هم در نواختن متفاوت و به گواهی گوش تمایز جدی دارند. حال فکر کنید یک دانشجوی موسیقی می خواهد آهنگی در مورد پیروزی بنویسد آیا او کار دشوار تری دارد یا یک دانشجوی فیزیک!

در علوم انسانی و اجتماعی این مهم بسیار پیچیده تر می نماید چرا که امور نسبی بسیار فراوان و تلفیق و ترکیب موضوعات علی رغم رعایت ملاحظات اخلاقی و سیاسی به طور چشمگیری دشوارتر است. پس دلسرد نشوید چرا که شما همیشه یک بار در رودخانه شنا خواهید کرد و اگر دوباره برای شنا باز گردید آن، رودخانه دیگری خواهد شد. پس جامعه همان رودخانه است هر سال تحقیق و آزمایش کنید، مردم همان های پارسالی نیستند!

در فصل اول کتاب به درآمد بر علم و پیدایش آن و اینکه علوم با چه محکی در زمره علم قرار میگیرند و همچنین به مباحثی چون تجربه به عنوان اولین منطق شناخت از ابتدای بررسی های علمی سپس استدلال قیاسی و استقرایی پرداخته شد. متفکرین و محققین بخش دیگر این فصل است که در آن نشان داده میشود که آراء محققین هم متأثر از عقاید شخصی و هم الگوهای پیروی شونده قرار دارد. در اسلوب علمی مشخص می شود که نزدیکترین و کم تنش ترین روش ها ترکیبی از روش های یاد شده می تواند باشد.

در فصل دوم کتاب به بررسی و چگونگی تکوین نظریات، پارادایم، جستارها پرداخته شده و عمده ترین آنها از جمله پوزیتیویسم، داروینیسم اجتماعی، تضاد، روش شناسی مردم نگارانه، کنش متقابل نمادین، کارکرد گرایی ساختی، الگوی مبادله و الگوی فمینیستی در این گفتار آورده شده است.

در فصل سوم کتاب شروع بحث مسئله و طرح تحقیق، آغاز سردر گمی، اهمیت و ضرورت موضوع، سابقه تاریخی موضوع، ساختن موضوع و مسئله، خرد و کلان، مسئله در روش کمی و کیفی، تحدید موضوع، شکافتن موضوع، هنر تحقیق، منابع انتخاب موضوع مورد نظر واقع شده اند.

در فصل چهارم کتاب شروع خوب کار تحقیق، مساله یابی، ایده ها و فرضیه سازی مسئله تحقیق مورد بررسی قرار گرفته اند.

در فصل پنجم کتاب انتخاب موضوع، مروری بر بررسی های گذشته، تدوین مساله تحقیق، اهداف تحقیق، فرضیات تحقیق و سوالات تحقیق بصورت عملی بتصویر و نگارش در آمده است.

در فصل ششم کتاب به مروری مجدد بر موضوع و انتخاب مسئله تحقیق به همراه مثال اشاره می شود.

در فصل هفتم به بحث و نتیجه گیری کلی در باب اهمیت پژوهش پرداخته می شود که متن سخنرانی دکتر هومن بدان گردد.

این کتاب برای نخستین بار در انتشارات معروف جهان (Lambert) به چاپ رسیده است و یکی از بدیع ترین موضوعات در حوزه روش تحقیق است، افزوده این کتاب طی ۴ سال گذشته توسط مترجم و مؤلف به رشته تحریر در آمده است. تالکوت پارسونز نظام هنجاری علم را در چهار گونه طبقه بندی می کند. به اعتقاد وی هنجار اساسی دانش علمی عبارتند از: اعتبار تجربی، صراحت منطقی، استحکام منطقی و عمومیت اصول. و این موارد برای اهل علم حالتی الزام آور دارند. (محسنی، ۱۳۸۸) و محقق برای شروع هر اثر بدان نیازمندند، اما تحقیق به معنای تولید دانش است نه انتقال آن. فرایند پژوهش با کشف و یادگیری چیزهای نوین همراه است؛ یعنی فرایندی اندیشه‌ای، ادراکی و نوآور. عدم توجه و اهمیت ندادن به امر پژوهش، نادیده پنداشتن توان بالقوه‌ی پژوهش در آگاه کردن انسان

است. پژوهش اولویت ملی و زیربنای توسعه‌ی هر کشور است. منظور از بیان مسئله، طرح مسائل اجتماعی به زبان علمی است. بیان مسئله، امکان توجیه منطقی تحقیق را فراهم می‌کند. معمولاً در این قسمت سابقه مربوط به مسئله مورد مطالعه ارایه می‌گردد. تشریح فصل موضوع مورد تحقیق شامل تشریح بنیادی موضوع تحقیق، اهمیت موضوع با تکیه بر نیازها و چگونگی استفاده از نتایج، توضیح عوامل جغرافیایی، فرهنگی، مذهبی و اقتصادی با اهمیت کشور که بر موضوع تحقیق اثر می‌گذارند. رفتار جمعیت، شرح مختصری از مطالعات قبلی مربوط به موضوع، خدمات موجود در جهت کاهش شدت مسئله، موضع دولت درباره مسئله و نکات دیگری که متناسب با موضوع مورد تحقیق می‌تواند جهت ارایه شواهد بهتر آورده شود. پیش‌نیاز نگارش قسمت بیان مسئله مطالعه منابع مربوط به موضوع تحقیق است تا بتوان بر اساس آن بیان مسئله‌ای منسجم و منطقی ارایه داد. اما همه مواردی که از یاد گذشت اموری نسبی اند بطوریکه تقدم و تاخرشان بسته به شفافیت موضوع و مسئله تحقیق برای محقق یا دانشجو دارد. البته مشکل است که بتوانیم بدقت مرزهایی را میان انواع مختلف عوامل موثر بر ضریب تاثیر هر یک از ابعاد انتخاب موضوع علمی را تعیین نماییم در واقع همیشه روشن نیست که یک عامل موثر بر علم در رابطه با مرزهای نهادی آن جنبه بیرونی دارد یا درونی.

بسیاری از محققان تاریخ اندیشه‌های بشری نشان داده اند که علم تحت نفوذ اندیشه‌ای علمی قبلی است. بعبارت دیگر هنوز بخشی از موضوعات و مسائل جدید بر روی شانه‌های غول‌های علمی قدیم (دانشمندان گذشته) ایستاده است.

ترکیب و تلفیق موضوعی است که تولید موضوعات جدید در علوم نقش دارد بدین معنی که از راهبردهای بین رشته ای نمودن علوم می توان به مرزهای نوینی از دانش دست یافت. ولی از آنجا که سازمان های حکومتی و دولتی در حال حاضر منبع اساسی حمایت مالی از تحقیقات علمی هستند نمی توان نقش آن ها را در جهت دهی به منابع علمی در مسیرهای مشخص مورد تردید قرار داد. در نتیجه سازمان ها بیشتر موضوعات و مسائل ظاهری یا غیر ظاهری سازمان شان را برجسته می نمایند در نتیجه ابتکار عمل را از محقق خواهند گرفت اما این مهم در مورد دانشجویان کمتر جدی است چون بطور نسبی خودشان بیشترین تاثیر و نفوذ را در تحقیق و انتخاب موضوع شان خواهند.